

Poštovani jezikoslovci, članovi radne skupine za hrvatski pravopis, Vjerujem da kao i mnoštvo drugih hrvatskih građana, pozdravljam inicijativu izrade "novog" pravopisa i njegovo stavljanje na javnu raspravu.

Ne bih se želio upuštati u njegovu stručnu ocjenu, jer za to nisam kvalificiran, ali ako kažem da su pravila uključena u njega uglavnom u skladu s onim kako ja pišem odnosno kako mislim da bi se trebalo pisati, to je dovoljno reći. No, želio sam se uključiti u raspravu odnosno na jedan skromni način pridonijeti da možda neke stvari budu na kraju što kvalitetnije riješene.

Naime, primijetio sam da su pravila o velikom i malom slovu, a koja se odnose na crkvene pojmove, imena svetaca, bogomolja, blagdana i slično, zapravo, vrlo složena (kao što su bila i u nekim dosadašnjim pravopisnim priručnicima), a koliko sam primijetio u praksi, ta se pravila vrlo često ignoriraju - upravo radi njihove složenosti (pa se najčešće svi takvi pojmovi pišu velikim slovom u svakom kontekstu). Slobodan sam predložiti da razmislite o mogućem pojednostavljanju tih pravila, a možda u skladu s praksom koju sam primijetio.

Nekoliko riječi o tekstu koji me je naveo da vam se javim. Godinama uređujem svoje web stranice na <http://zeljko-heimer-fame.from.hr> na kojima prikazujem grbove i zastave iz regije. Nije neočekivano, na njima se često pojavljuju likovi svetaca, njihovi atributi ili drugi elementi koji su nekako vezani za crkvenu povijest ili ustanove na određenom području ili su na koji drugi način ovi termini potrebni za objašnjavanje prikaza na simbolima ili povijesti određenog kraja. Stoga se nazivi blagdana, svetaca, bogomolja, crkveno-administrativnih jedinica i drugih pojmova vrlo često pojavljuju u mojim tekstovima. Prije nekog vremena prihvatio sam se posla da tekstove na hrvatskom, objavljene na mojim web stranicama dovedem malo u red - priznajem da se u 17 godina u njih potkralo podosta jezičnih nespretnosti, pravopisnih pogrešaka, pa i tipfelera. Ti popravci su se, evo, produžili u nekoliko mjeseci (povremenog rada u slobodno vrijeme, nisu još objavljeni), a vaš objavljeni prijedlog pravopisa upravo mi je došao u pravo vrijeme da ga pokušam implementirati. I kao "najteži" problem pokazalo se upravo pisanje velikog i malog slova kod imena svetaca i sličnog.

Kao primjer, izvukao sam dolje (bez osobitog redoslijeda) dijelove teksta u kojima se pojavljuju, a koje sam pokušao uskladiti s pravopisnim pravilima u vašem prijedlogu norme. Mogu reći da taj postupak usklađenja zahtjeva značajan mentalni napor, kojeg "obični" korisnik vjerojatno neće htjeti provesti. Gotovo kod svake uporabe riječi "sveti" pisac mora dobro promisliti o čemu se radi, je li poimenčena kao u nazivu blagdana pa je veliko, ili nije naziv institucije (crkve), nego je kome posvećena pa je malo (ali je Zavod Sv. Jeronima). Osim toga pisac mora promisliti radi li se o perifraznom imenu božanske osobe (Sv. Duh, Sv. Trojstvo), važnog simbola (Muka Isusova, Presveto Srce) ili "manje važnog" (sv. spas, sv. križ). Slično, pisac valja dobro promisliti je li dopunski atribut imena sveca njegovo ime/prezime, je li poimenčen atribut ili je opći pa "ide" malim slovom (sv. Ivan Nepomuk, sv. Karlo Boromejski, sv. Stjepan Papa, sv. Filip i Jakov apostoli...) No, da ne duljim (jer se može naći još mnoštvo primjera o kojima bi se moglo propitivati), primjeri u prilogu čine mi se "na prvi pogled" jednako nasumično kapitalizirani kao što je to bilo u tekstu prije nego sam ga uzeo sređivati - kada su velika slova bila napisana prema mojem trenutnom osjećaju u vrijeme pisanja, koji se kroz godine i mijenjao.

Usporedbom (doduše provedenom po sjećanju i nesustavno, a nikako kakvim sustavim istraživanjem) čini mi se da se imena svetaca i nazivi crkava u administrativnim tekstovima (koji su mi česti primarni izvori za moja istraživanja) uglavnom pišu velikim slovima - pretpostavljam kroz osjećaj govornika da je svetački atribut dio imena osobe, a da osoba kojoj je crkva posvećena ujedno predstavlja i naziv crkve (suprotno konstataciji u vašem prijedlogu da crkve nemaju imena). Stoga mislim da bi temeljem takve prakse - koja nije

nezanemariva - valjalo razmisliti da se dozvoli (ako ne i preporučiti) pisanje velikim slovom. To bi svakako bilo u skladu s načelom jednostavnosti.

Mislim da su primjeri koje sam naveo vrlo dobra mješavina uporabe tih naziva u vrlo različitim kontekstima pa mogu poslužiti kao dobra indikacija. Naravno, dozvoljavam da u nekima od njih nisam pravilno protumačio predložene pravopisne norme ili da sam krivo interpretirao kontekst pa upotrijebio pogrešnu normu.

U svakom slučaju, nadam se da će vam ovo moje razmišljanje biti korisno i želim vam puno uspjeha u dovršetku ovog značajnog projekta.

Srdačan pozdrav,

dr. sc. Željko Heimer

zheimer@gmail.com

Pazinska 50

HR-10110 Zagreb

Croatia

The Flags and Arms of the Modern Era

<http://zeljko-heimer-fame.from.hr>

Hrvatsko grboslovno i zastavoslovno društvo Croatian Heraldic & Vexillologic Association

<http://www.hgzd.hr>

datum u natpisu je Sv. Juraj (blagdan) lik sv. Franje sv. Mihovil Arkandžel i sv. Gabrijel Arkandžel (poimenčeni atributi) manastir sv. Nikole manastir sv. apostola Petra i Pavla (nepoimenčeni atribut) crkvice sv. križa (u Ninu) katedrala sv. Dujma (u Splitu) na Sv. Luciju, dan zaštitnice grada crkva uznesenja Blažene Djevice Marije, ranije znana kao crkva sv. Ladislava (u Pokupskom) .. prikazan je srebrni sv. Juraj koji ubija zmaja. Sv. Juraj je zaštitnik općine... (početak rečenice, veliko slovo) simbol sv. Ivana Krstitelja i simbol Sv. Duha (božanska osoba velikim slovom) župna crkva svetog križa u Svetom Križu Začretju sv. Pavao Pustinjak (poimenčeni atribut) ...u župnu crkvu i župu Sv. Duha (ovdje je župa upotrebljena kao opća imenica, a ne naziv crkvene organizacije, koja je Župa Sv. Duha) sv. Ivan Krstitelj, sv. Ivan Glavosjek, sv. Jelena Križarica, sv. Luka Evanđelist, sv. Antun Padovanski, sv. Kasijan od Imole, sv. Stjepan Papa, sv. Stjepan Prvomučenik kapelica sv. Marije, drugdje nazivana i Svetog Trojstva na blagdan Sv. Vida u župnoj crkvi sv. Vida, Župa sv. Vid svetkovina Sv. Ivana Krstitelja je i Dan Općine (skraćeno ime administrativne jedinice Općina Špišić Bukovica [trebalo bi Špišić-Bukovica, ali zakon kaže drugačije]) ...blagdan Sv. Roka obilježen je u župnoj crkvi sv. Filipa i Jakova u Sv. Filipu i Jakovu. Župni ured sv. Filipa i Jakova apostola... ali crkva sv. Jakova Apostola u Gunji... benediktinski samostan sv. Kuzme i Damjana ispred crkve svih svetih stoje kipovi sv. Petra s knjigom i sv. Pavla s mačem sv. Antun Padovanski drži desnom rukom Malog Isusa lik sv. Jeronima, crkvenog naučitelja crkva sv. križa u Vodicama i crkva svetog spasa u Civljanima ... prikazuje kip Crne Madone (Gospa od Loreta). Gospa od Loreta poštuje se u ovom kraju od XVIII. stoljeća, a kip se čuva u crkvi sv. Jurja. ...sv. Ana, majka Blažene Djevice Marije, drži Malog Isusa s desna... župna crkva sv. Martina Biskupa prikazuje župnu crkvu Gospe od Začeca i općinskog zaštitnika sv. Antu Padovanskog knezovi Sv. Save (obitelj Kosača) hram sv. Vasilija Ostroškog (Ilidža) najveća crkva Srpske pravoslavne crkve, hram sv. Save (Vračar) hram Uspenja Presvete Bogorodice franjevačka crkva Uznesenja Blažene Djevice Marije (ili crkva uznesenja BDM?) crkvice Marijinog Uznesenja simboli Presvetog Trojstva u crkvi Presvetog Trojstva u Velikom Trojstvu prikazuje Presveto Srce... prikazuje jaganjca božjeg (lik janjeta sa zastavom, a nije perifrazno ime božanstva da bi bilo Jaganjac Božji) fojnički franjevački samostan, gotički portal cistercijskog samostana, samostan Sestara milosrdnica (naziv rimokatoličkog crkvenog reda, pa veliko slovo), samostan Pavilna (skraćeni naziv Reda braće svetog Pavla prvog pustinjaka) kruna sv. Stjepana (ali Zemlje

Krone Sv. Stjepana - ugarski dio Dvojne Monarhije, no jesu li onda one druge: Zemlje Zastupljene u Carevinskom Vijeću? no to je već drugo pitanje)